

UDK 002:659.2:681.3(497.12)  
Pregledni rad

## REGISTAR PODRUČJA TERITORIJALNIH JEDINICA I EVIDENCIJA KUĆNIH BROJEVA — STANJE I RAZVOJ

Božena LIPEJ — Ljubljana\*

### 1. UVOD

Geodezija, geodetska služba odnosno djelatnost u SR Sloveniji prilično široko pokriva područje prikupljanja, obrade, pohranjivanja i prikazivanja podataka, unijetih u nacрте i karte, vodi razne evidencije te se preko lociranja podataka u prostoru uključuje u prostornu analizu društvene reprodukcije. Geodetska služba, koja je u prošlosti vršila prvenstveno funkciju katastarske službe, novim zadacima koji stoje pred njom, postaje sve značajnija, uključujući se u društveni sistem informiranja, uređivanja i očuvanja čovjekove sredine, evidentiranje izmjena i intervencija u prostoru te podržava koncept narodne obrane i društvene samozaštite.

Zavod za statistiku SR Slovenije (ZSS) izvršava zadatke koji se odnose na djelovanje društvenog sistema informiranja, zadatke u pogledu prikupljanja, obrade, objavljivanja, izkazivanja i analiza statističkih podataka, zatim na organiziranju i izradi zajedničkih registara, statističkih i drugih baza podataka te u prvom redu zadatke, koji se odnose na programiranje statističkih istraživanja, značajnih za cijelu državu, za SR Sloveniju i za druge subjekte društvenoga sistema informiranja. Osim Narodne banke Slovenije i Službe društvenog knjigovodstva, geodetska služba i ZSS obavljaju u SR Sloveniji djelatnosti od zajedničkog značenja za cijelu republiku. Svojim srednjeročnim programima geodetskih radova i statističkih istraživanja kao i godišnjim programima, one značajno pridonose izgradnji i djelovanju društvenog sistema informiranja, s ciljem da omoguće potrebne podatke i informacije na svim područjima društvenog života.

### 2. ZAMISAO I UVOĐENJE REGISTRA PODRUČJA TERITORIJALNIH JEDINICA (RPTJ) I EVIDENCIJE KUĆNIH BROJEVA (EKB)

O međusobnim odnosima i geometriji prostornih jedinica u SR Sloveniji počelo se razmišljati godine 1973 [10]. Istraživanja su se dalje odvijala, kako na području prostornog informacijskog sistema Slovenije tako i u području

\* Adresa autora: Božena Lipej, dipl. inž., Republička geodetska uprava Ljubljana, Kristanova 1

registra teritorijalnih jedinica [2]. Shodno zahtjevima i preporukama korisnika, u drugoj polovici 1978. g. uspostavljena je sadržajna i metodološka osnova koncepta uvođenja evidencija. U okviru priprema Republička geodetska uprava (RGU) i ZSS organizirale su regionalne seminare za općinske stručne službe [16] sa namjenom da se preispitaju mogućnosti i načini realiziranja budućih evidencija. Pripremljen je bio i detaljan terminski plan akcija s modelom programa rada oko uvođenja novih evidencija [7].

Operativno uvođenje RPTJ i EKB stručno i usklađeno vodili su RGU i ZSS, dok su odlučujuću ulogu u konkretnom provođenju zadataka [15] imali općinski geodetski upravni organi (OGU). Zadatak RGU bio je da obezbjedi permanentnu vezu sa OGU, da im — po prethodnom usklađenju sa ZSS, posreduje informacije, preporuke i upute za rad te nudi potrebnu stručnu pomoć. U periodu uvođenja evidencija 1979. i 1980. radnici OGU obavili su opsežne terenske i administrativne zadatke u svrhu što je moguće boljeg i potpunijeg uvođenja spomenutih evidencija.

Najopsežnije i najcjelishodnije savjetovanje o problematici RPTJ i EKB bio je Geodetski dan, u oktobru 1979. na Bledu, u cijelosti posvećen tematici tih dviju evidencija [14]. Udruženim snagama, u svim slovenskim općinama uvedene su evidencije o provođenju popisa stanovništva, stanova i kućanstava u 1981. godini. Suradnja geodetskih upravnih organa i ZSS je nastavljena te i danas osigurava razvoj i nadgradnju tih evidencija.

Uvođenje RPTJ i EKB bilo je temelj normativnom uređenju osnovnih odnosa, suradnje i postupaka u provođenju i daljem radu, to jest temelj za donošenje ovih normativnih akata: Zakona o imenovanju i evidentiranju naselja, ulica i zgrada (Sl. list SRS br. 5/80; 42/86), Pravilnik o donošenju imena naselja i ulica te o označavanju naselja, ulica i zgrada (Sl. list SRS br. 11/80) te Upute o evidentiranju područja teritorijalnih jedinica i kućnih brojeva (Sl. list SRS br. 11/80). Propisi su bili rezultat provjerenih rješenja; osim toga, RGU je u suradnji sa ZSS u periodu od 1978. do konca 1987. pripremila ukupno 68 dodatnih pismenih objašnjenja, uputa, obavijesti, preporuka i smjernica za rad u općinama [9].

### 3. RPTJ — OSNOVNA OBILJEŽJA

RPTJ je detaljnije i detaljnije raščlanjen u Priručniku RPTJ i EKB [12].

#### 3.1. Općenito

Na temelju donijetih zakonskih propisa u RPTJ se registriraju i održavaju međe područja teritorijalnih jedinica, njima pripadajuće šifre, površine i centriodi. Teritorijalne jedinice opredijeljene su prema dogovorenim kriterijima; dijelimo ih na osnovne i dopunske. Osnovne jedinice jesu: popisni krug, statistički krug, područje naselja, katastarska općina, mjesna zajednica i upravna općina. One tvore minimalnu sadržinu RPTJ-a i obavezno su upravljane. Dopunske teritorijalne jedinice jesu: katastarski okrug, područje ulice, područje biračkog mjesta, područje mjesnog ureda, matično područje, školsko područje, područje vodoprivredne zajednice i drugi. Dopunske teritorijalne jedinice se evidentiraju s obzirom na potrebe pojedinih

društveno-političkih zajednica. Na području SR Slovenije je 13144 popisnih krugova, 7880 statističkih krugova. 5949 naselja, 2694 katastarskih općina, 1213 mjesnih zajednica i 65 upravnih općina (stanje novembra 1987) [5]

Međe teritorijalnih jedinica međusobno su usklađene. Osnova za određivanje teritorijalnih jedinica je parcela, koja je pri određivanju viših teritorijalnih jedinica po pravilu nedjeljiva. Popisni krug je osnovna i najmanja teritorijalna jedinica, koju ne presjecaju ili ne dijele međe ostalih teritorijalnih jedinica i tvori više teritorijalne jedinice. Popisni krug sastoji se od jedne ili više parcela i po pravilu obuhvaća područje jednake ili srodne vrste stvarnoga korišćenja prostora, što znači, da je prevazišlo osnovne kriterije, prema kojima je bilo formirano pri popisu stanovništva preuzevši nove funkcije (ukazuje se potreba izmjene naziva). Statistički krug obuhvaća jedan ili više popisnih krugova, a njegova su područja izvorno bila opredijeljena u statističkom katastru [17]. Područje naselja obuhvaća jedan ili više statističkih krugova. Katastarska općina je preuzeta iz zemljišno katastarskih planova i obuhvaća jedan ili više popisnih krugova. Mjesna je zajednica opredijeljena statutom mjesne zajednice i obuhvaća jedan ili više popisnih krugova. Upravna općina preuzeta je prema Zakonu o postupku za ustanovljenje, spajanje odnosno izmjenu područja općine te o područjima općina (Sl. list SRS br. 28/82, 27/84) te obuhvaća više katastarskih općina. Dopunske teritorijalne jedinice sastavljene su od cijelih popisnih krugova.

Svaka teritorijalna jedinica ima jedinstvenu identifikaciju — standardnu šifru, a pojedine teritorijalne jedinice nose i imena. Među osnovnim teritorijalnim jedinicama imena nemaju popisni i statistički krug. Teritorijalne jedinice dokazuju svoju površinu iz podataka zemljišnog katastra odnosno preko podataka digitaliziranih međa teritorijalnih jedinica. Svaka teritorijalna jedinica ima svoj određeni centroid  $(x, y)$ , koji se prema dogovorenim načelima dodjeljuju svim popisnim krugovima, dok se za više teritorijalne jedinice centriodi preuzimaju.

### 3.2. Vođenje RPTJ

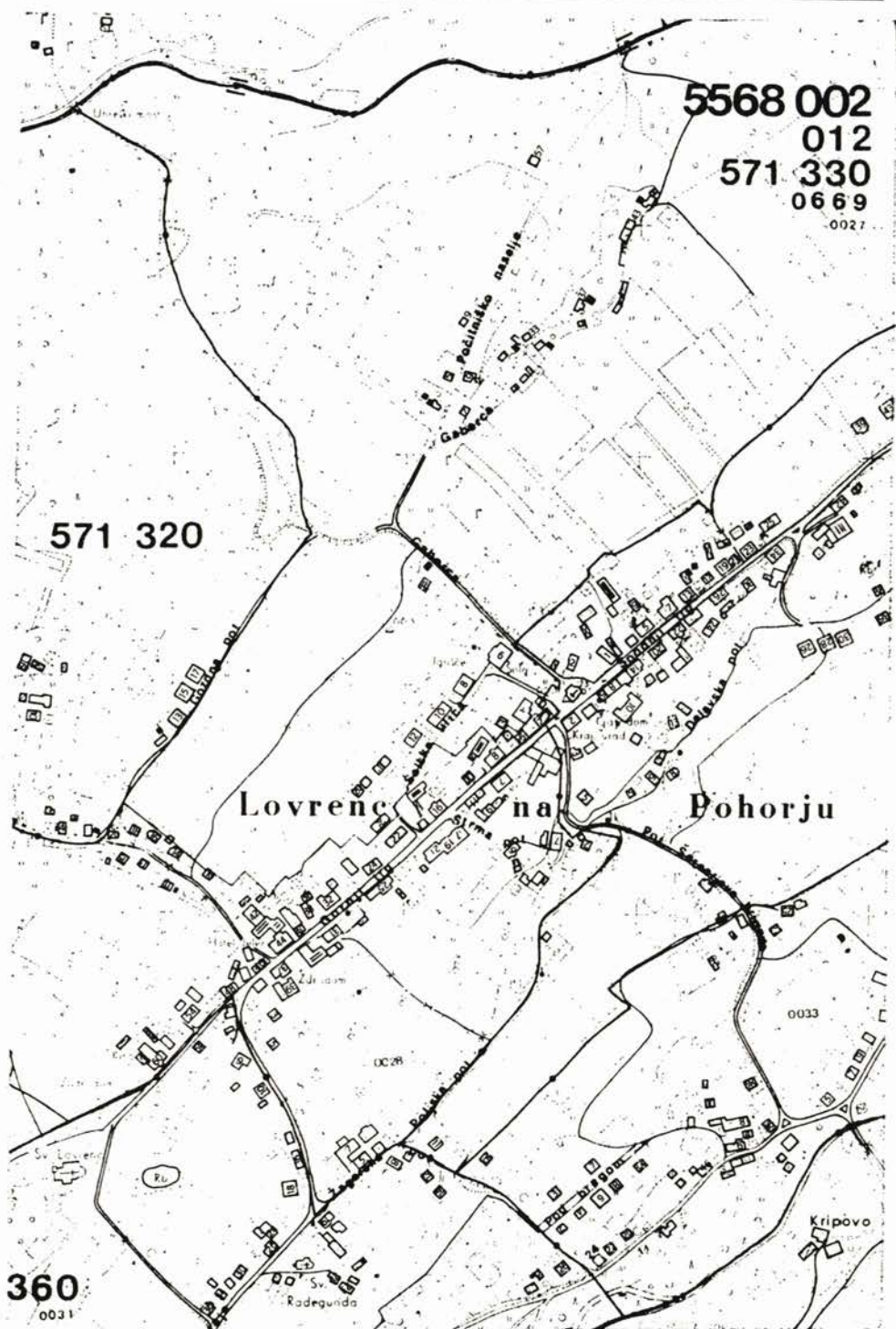
Za vođenje RPTJ značajno je slijedeće:

- OGU vodi i održava na razini općine osnovne i pregledne kartografske prikaze RPTJ-a (po pravilu pregledne) i dokumentaciju,
- RGU vodi i održava zbirne i generalizirane kartografske prikaze RPTJ-a, dokumentaciju, centriode teritorijalnih jedinica i digitalne podatke međa,
- ZSS provodi kompjutersko vođenje i održavanje RPTJ-a za potrebe općina i republike.

#### 3.2.1 Kartografski prikazi RPTJ-a

Osnovni kartografski prikaz RPTJ-a sastavljen je iz originala osnovne državne karte u mjerilu 1 : 5000 (iznimno 1 : 10 000) i originala RPTJ-a s ucrtanim međama teritorijalnih jedinica i upisanim šiframa (Sl. 1).

Pregledni kartografski prikaz RPTJ-a sastavljen je iz originala topografske karte u mjerilu 1 : 25 000, načinjene za područje općine, i originala RPTJ-a s ucrtanim međama teritorijalnih jedinica i s upisanim šiframa.



Slika 1: Kartografski prikaz RPTJ i EKB u mjerilu 1:5 000 (dvaput umanjeno)

Zbirni kartografski prikaz RPTJ-a sastavljen je iz originala homogene topografske karte u mjerilu 1:25 000 i originala RPTJ (Sl. 3).

Generaliziran kartografski prikaz RPTJ-a sastavljen je iz originala osnovne topografske karte u mjerilu 1:50 000 odnosno iz sistematskih preglednih karti SR Slovenije, u mjerilu od 1:250 000 do 1:1 500 000 i originala RPTJ-a (Sl. 3. 4).

Kartografski prikazi dopunskih teritorijalnih jedinica ucrtavaju se u jedan ili više originala kao dopunski dio osnovnih, preglednih, zbirnih odnosno generaliziranih kartografskih prikaza RPTJ-a.

### 3.2.2 *Kompjutorsko vođenje RPTJ-a*

Na temelju podataka koje dobija od OGU, ZSS za potrebe teritorijalnih jedinica vodi i održava slijedeće podatke: razinu (vrstu), šifru, centroid, površinu, datum nastanka i izmjene. OGU održava pregledne spiskove teritorijalnih jedinica koje kompjutorom obrađuje ZSS (Sl. 2).

### 3.2.3 *Dokumentacija RPTJ-a*

Dokumentaciju RPTJ-a vode OGU, RGU i ZSS.

Ta dokumentacija obuhvata kartografske prikaze staroga stanja, kopije mikrofilmova kartografske dokumentacije, podatke o izmjenama teritorijalnih jedinica i elaborat izmjena.

### 3.2.4 *Digitalni podaci međa teritorijalnih jedinica*

Podaci o međama teritorijalnih jedinica pohranjuju se također u digitalnom obliku. Na razini općine, ti se podaci vode za sve osnovne teritorijalne jedinice. Od godine 1983. teče digitalizacija međa teritorijalnih jedinica na temelju osnovnih kartografskih prikaza RPTJ-a u mjerilu 1:5 000 (1:10 000), koje vode OGU.

Do kraja aprila 1988. bit će digitalizirano 30 upravnih općina, a konačnu digitalizaciju svih općina planiramo provesti do kraja 1990. [6] za provođenje popisa stanovništva, stanova i kućanstava te poljoprivrede, koji predstoje u 1991. godini. Na razini republike vode se digitalni podaci o međama teritorijalnih jedinica za mjesne zajednice i za upravne općine. Digitalizacija je provedena na temelju generaliziranoga kartografskoga prikaza RPTJ-a u mjerilu 1:250 000, koje vodi RGU.

### 3.3 *Održavanje RPTJ-a*

OGU, RGU i ZSS održavaju podatke koje vode na dogovoreni način, u dogovorenu obliku i u dogovorenim vremenskim razdobljima. Dio podataka staroga stanja snima se na mikrofilm.

PO	SO	SIF	IME	NASELJA	SIF	IME	KRAJEVNE	SKUPNOSTI	SIF	IME	KATASTRSKE	OBCEINE	
0026	571320	012	LOVRENC	NA	POHORJU	002	LOVRENC	NA	POHORJU	0669	LOVRENC	NA	POHORJU
0027	571330	012	LOVRENC	NA	POHORJU	002	LOVRENC	NA	POHORJU	0669	LOVRENC	NA	POHORJU
0028	571330	012	LOVRENC	NA	POHORJU	002	LOVRENC	NA	POHORJU	0669	LOVRENC	NA	POHORJU
0029	571340	012	LOVRENC	NA	POHORJU	002	LOVRENC	NA	POHORJU	0669	LOVRENC	NA	POHORJU
0030	571350	012	LOVRENC	NA	POHORJU	002	LOVRENC	NA	POHORJU	0669	LOVRENC	NA	POHORJU
0031	571360	012	LOVRENC	NA	POHORJU	002	LOVRENC	NA	POHORJU	0669	LOVRENC	NA	POHORJU
<b>012 LOVRENC NA POHORJU</b>													
0001 GORNJI TRG													
HS	PO	HS	PO	HS	PO	HS	PO	HS	PO	HS	PO	HS	PO
1	0028	2	0028	6	0028	7	0028	8	0028	9	0028	10	0028
11	0028	16	0028	17	0028	18	0028	19	0028	20	0028	21	0028
22	0028	24	0028	25	0028	31	0028	32	0028	36	0028	37	0028
36	0028	39	0028	40	0028	42	0028	43	0028	44	0028	45	0031
46	0028	48	0028	49	0031	54	0028	60	0028				

Slika 2: Spisak RPTJ i EKB; izvor: Zavod za statistiku SR Slovenije

#### 4. EKB — OSNOVNA OBILJEŽJA

EKB je detaljnije i opširnije raščlanjen u Priručniku RPTJ i EKB [12]

##### 4.1 *Općenito*

Na temelju donijetih zakonskih propisa EKB sadrži podatke o kućnim brojevima i nazivima ulica te podatke o pripadnosti zgrada i kućnih brojeva pojedinim teritorijalnim jedinicama u okviru naselja. U SR Sloveniji bilježimo 433 563 kućnih brojeva i 8 505 ulica (stanje novembra 1987) [5]. Kućne brojeve u naseljima određuje i dodjeljuje OGU uz suradnju mjesne zajednice i upravnoga organa, nadležnog za uređenje prostora. EKB sadrži evidenciju zgrada s kućnim brojevima, to su stambene i poslovne zgrade. Brojevi zgrada određuju se kontinuirano, u okviru naselja odnosno ulica, ako je u naselju proveden sistem ulica.

##### 4.2 *Vođenje i održavanje EKB-a*

Podatke o kućnim brojevima i ulicama vodi OGU.

Osnovni kartografski prikaz EKB-a sastavljen je iz originala osnovne državne karte u mjerilu 1:5 000 (iznimno 1:10 000) i originala EKB-a s upisanim kućnim brojevima i ulicama (Sl. 1)

OGU po pravilu vodi i kartografski prikaz rezerviranih kućnih brojeva (1:5 000) i kartografski prikaz nestalnih poslovnih objekata (1:5 000).

Na osnovu podataka, koje mu posreduje OGU, ZSS preko kompjutera vodi i održava:

- šifre i imena ulica u okviru naselja,
- kućne brojeve s centroidom u okviru naselja odnosno u okviru ulica (centroidi djelomično određeni) [6],
- datum nastanka odnosno izmjene naziva ulice ili kućnog broja.

Za povezivanje EKB-a i RPTJ-a, za svaki kućni broj vodi se pripadnost popisnom krugu. OGU održava spiskove EKB-a koje ZSS izrađuje preko kompjutera (sl. 2) i vodi spisak rezerviranih kućnih brojeva.

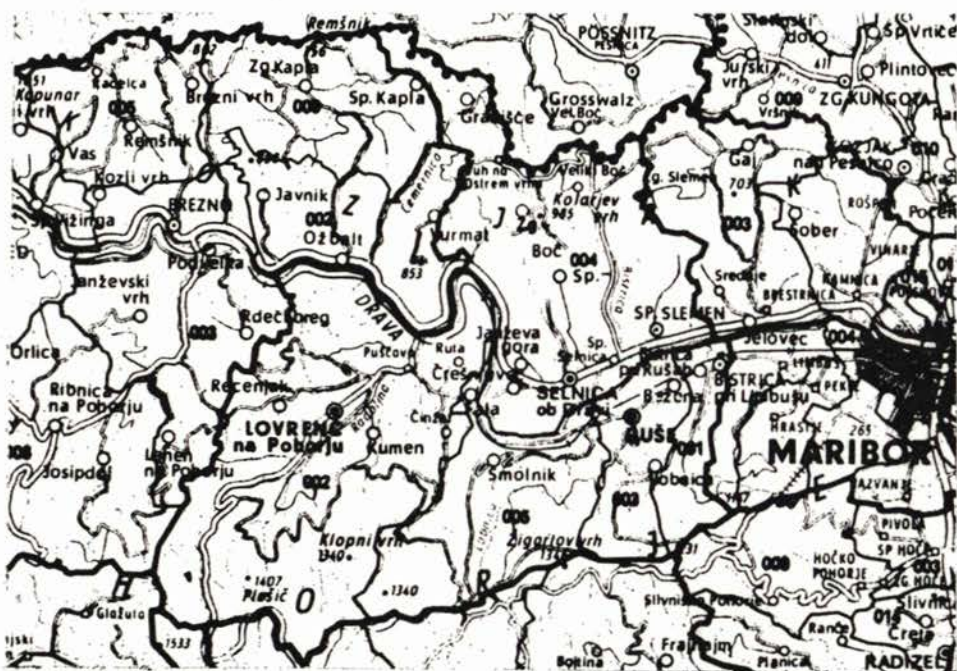
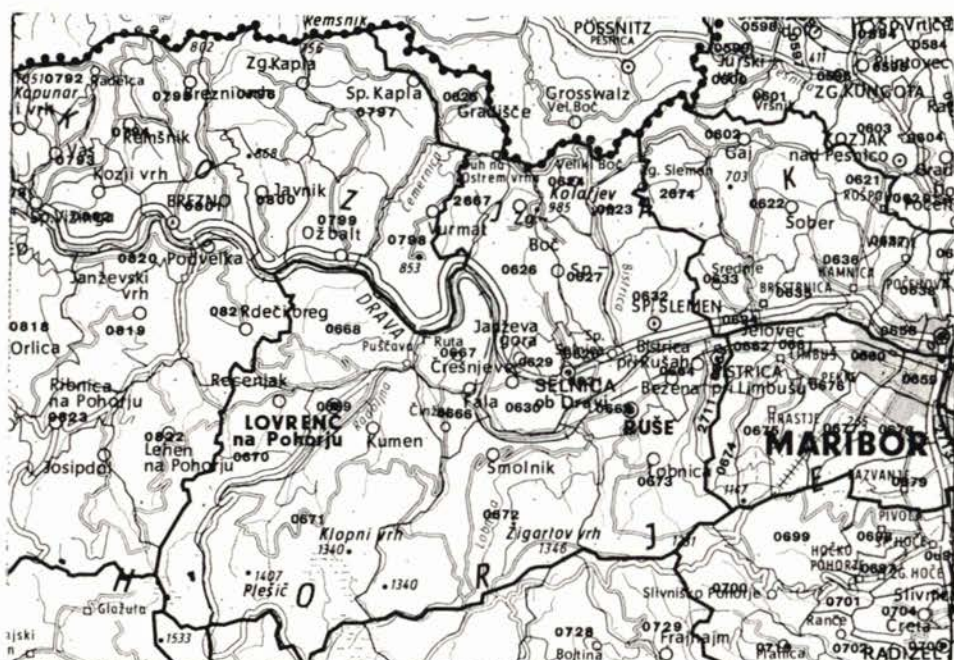
Dokumentaciju EKB-a vode OGU i ZSS. Ova dokumentacija sadrži kartografske prikaze staroga stanja, podatke o izmjenama i elaborat izmjena.

Za kuće, koje su opremljene brojevima, određuju se centriodi koje vode OGU. Određivanje centroida zgrada provodi se digitalizacijom osnovnoga kartografskoga prikaza EKB-a u mjerilu 1:5 000 (1:10 000), usklađeno sa digitalizacijom međa teritorijalnih jedinica.

OGU održava kartografske prikaze EKB-a, centriode kućnih brojeva i dokumentaciju, a sve operacije automatske obrade podataka provodi ZSS.

##### 4.3 *Dodijeljivanje kućnih brojeva i označavanje naselja, ulica i kuća*

OGU planira dodijeljivanje kućnih brojeva zgradama i područja ulica po osnovu prostornih provedbenih akata. OGU također vodi propisani postupak o dodjeli, zamjeni ili ukidanju kućnog broja, brine o postavljanju natpisnih tabli s imenima naselja, i tablica s kućnim brojevima.



Slika 4. Kartografski prikaz RPTJ u mjerilu 1 : 250 000 (gore: katastarske općine, dolje: mjesne zajednice)



## 5. REGISTAR PROSTORNIH JEDINICA (RTJ)

Zakon o društvenom sistemu informiranja [18] uvodi u društveno-političke zajednice, osim registra stanovništva i registra organizacija i zajednica i treći, zajednički registar — Registar prostornih jedinica (RPJ). Postojeće evidencije RPTJ i EKB, zajedno s registrom teritorijalnih jedinica (RTJ) čine osnovu RPJ. U takvoj kombinaciji ostvaren je visok stupanj uporabne vrijednosti, jer se time omogućuje:

- kombiniranje tih podataka kompjutorskom obradom s podacima centralnog registra stanovništva SR Slovenije i jedinstvenog registra organizacija i zajednica,
- usklađenost registra stanovništva sa stalnim mjestom boravka u općinama (unutrašnji poslovi) sa centralnim registrom stanovništva SR Slovenije,
- kvalitetnije provođenje statističkih istraživanja i popisa,
- izrada spiskova birača po pojedinim općinama i mjesnim zajednicama,
- izrada aplikacija pomoću automatizirane kartografije, i dr.

Osnovna ideja RPJ, sadržana i u Prijedlogu Zakona o RPJ, prosljednem na raspravu Izvršnom Vijeću Skupštine SR Slovenije [3] jest nadgradnja evidencija RPTJ i EKB s prostornim jedinicama-objekti i pojave (preostale zgrade, parcele, infrastruktura...) te određivanje precizne lokacije jedinica pomoću geokodiranja, t. j. određivanjem koordinata obodom ili centroidom prostornih jedinica. RPJ bit će otvoreni sistem, s mogućnošću nadograđivanja, dopunjavanja i usavršavanja.

Priprema Zakona o RPJ povezana je s pripremama saveznog Zakona o jedinstvenoj evidenciji prostornih jedinica i pripadajućom metodologijom.

OGU će voditi RPJ i povezivati se u općini s nositeljima podataka, korisnicima i službama, vezanim na evidencije građana. RGU i ZSS pripremit će odgovarajuće podzakonske propise i stručno usmjerati rad OGU te brinuti za vođenje i korišćenje podataka na razini republike. Zajedno s korisnicima podataka, starat će se o usavršavanju sistema.

## 6. ZAKON O JEDINSTVENOJ EVIDENCIJI PROSTORNIH JEDINICA (SAVEZNI)

Od 1982. na ovamo, pripreman je savezni zakon, koji će jedinstveno uređivati područje teritorijalnih odnosno prostornih jedinica u zemlji. Jedino u SR Sloveniji ovu funkciju evidentiranja obavljaju RPTJ i EKB, dok u ostalim republikama i pokrajinama još nisu otpočele pripreme za uvođenje i vođenje takvih evidencija. Potrebna je standardizacija na saveznoj razini, koja će uvesti efikasnost i smotrenije korišćenje podataka te smanjenje troškova po jedinici podataka.

Zakon o jedinstvenoj evidenciji prostornih jedinica (Sl. list SFRJ br. 18/88) određuje uvođenje i vođenje jedinstvene evidencije prostornih jedinica i jedinstvenog automatiziranog registra prostornih jedinica kojima će rukovoditi Savezni zavod za statistiku na temelju republičkih i pokrajinskih registara prostornih jedinica. U jedinstvenoj evidenciji vodit će se za sve prostorne jedinice podaci o nazivu, šifri, vrsti, prikazu meda, izvoru podataka, o elementima povezivanja te o izmjenama prostornih jedinica. Jedin-

stveni će registar obuhvatiti: statističke krugove, naselja, mjesta, katastarske općine, mjesne zajednice, općine, republike i autonomne pokrajine. Uvođenje jedinstvene evidencije i jedinstvenog registra, evidencije ulica i kućnih brojeva te određivanje njihove pripadnosti statističkim krugovima, bit će prema predviđanjima provedeno do 1. januara 1990. godine. Zakon je uopćen i globalan te pojedinačnoj republici i pokrajini nudi mogućnosti da u svom zakonodavstvu upotpuni sadržajna rješenja. U pripremama prijedloga saveznog zakona sudjelovale su ZSS i RGU, međutim predlagrač nije uvažio sve njihove primjedbe [11].

Po donošenju zakona uslijedit će metodologija uvođenja i vođenja jedinstvene evidencije i jedinstvenog registra prostornih jedinica. Zadnja verzija prijedloga metodologije [8] još nije u potpunosti dorečena ni usklađena s rješenjima koja se u SR Sloveniji već ostvaruju. RGU i ZSS i dalje će nastojati da se na saveznoj razini, što je moguće više, uvažavaju načela i operativnost slovenskog koncepta evidencija RPTJ i EKB.

## 7. POPIS STANOVNIŠTVA, STANOVA I DOMAĆINSTAVA GODINE 1991.

Popis stanovništva, stanova i domaćinstava je velika, opća, društvena akcija koja prema metodama rada i organizacije predstavlja jedno od najzahtjevnijih statističkih istraživanja značajnih za cijelu zemlju. Pripreme za popis su opsežne i dugotrajne. Radi toga Savezni zavod za statistiku, u suradnji s republičkim i pokrajinskim zavodima za statistiku, provodi određene aktivnosti već od 1985. godine [13]. RGU i ZSS otpočeli su s pripremama 1987. godine s tim, da su odredili koje su aktivnosti potrebne za provođenje probnog popisa godine 1988. i popisa 1991. [4]. Prva proba pripremljenosti učesničkih subjekata bit će akcija probnog popisa, aprila 1988. kojim će se obuhvatiti i obraditi populacija 15000 stanovnika u 66 popisnih krugova na području SFRJ [1]. U tekućoj godini, a posebno u godinama koje predstoje popisu, uz povećanu aktivnost i osiguranje financijske pomoći, moramo u OGU, RGU i ZSS poboljšati kvalitetu, preglednost i ažurnost evidencija RPTJ i EKB, koji će u tim akcijama ponovno potvrditi i opravdati zasnovana rješenja. Slovenija ima izvjesnu prednost, budući da raspolaze bogatim iskustvima u pogledu teritorijalizacije podataka pomoću evidencija RPTJ i EKB, koje smo uspješno primijenili već pri popisu godine 1981.

## 8. DRUGE PRIMJENE

Uvođenje i održavanje evidencija RPTJ i EKB ocijenjujemo u prosjeku zadovoljavajućim [6], mada nismo posve zadovoljni obuhvatom i učestalošću primjene. Evidencije su najviše poznate u geodetskim i statističkim sredinama, u kojima je razvijena raznovrsna primjena. Primjenjuju se u zdravstvu, u PTT-u, inspeksijskim i komunalnim službama, općoj narodnoj odbrani, matičarskoj službi, pri prostornom i urbanističkom planiranju i drugdje, ali ima još mnogo drugih mogućnosti za povećanje njihove primjene. Zgrada s kućnim brojem te teritorijalna jedinica, svakako su podaci na koje možemo sa

sigurnošću nadovezati nove podatke koji će poslužiti za savlađivanje i praćenje stanja, procesa razvoja, planiranja i odlučivanja, zatim za analize i sinteze, za teritorijaliziranje podataka u najširem smislu, te za organiziranje i provođenje djelatnosti na području društvenog sistema informiranja. Riječ je o ostvarivanju načela jednokratnog zahvatanja podataka, njihove racionalne obrade i čuvanja, udruživanja u zajedničke jedinstvene baze podataka, te o ostvarivanju brzog i jednostavnog pribavljanja podataka od raznih informacionih službi s namjenom smanjenja troškova, koji se odnose na sistem prikupljanja, obrade, čuvanja i prikazivanja podataka.

## 9. ZAKLJUČAK

Predstavljena su načela i osnovni principi povezivanja evidencija RPTJ-a i EKB-a u SR Sloveniji i naznačen njihov razvoj i nadogradnja u vezi priprema saveznog zakonodavstva u toj oblasti. Također je naglašena uspješna desetogodišnja suradnja geodetske službe i ZSS, brza afirmacija dviju najmlađih evidencija geodetske službe na području suradnje sa korisnicima različitih područja, te predstavljena širina upotrebe evidencija na razini republike, općine odnosno mjesne zajednice.

Na uvođenje i vođenje evidencija utrošena su velika financijska sredstva; dosadašnji i budući rad na tom polju iziskuje suradnju stručnjaka odgovarajućih profila, jednom riječi, evidencije izvršavaju svoje funkcije. Stoga bi bilo racionalno i opravdano da se ovaj oprobani model prenese na cijelu zemlju.

## LITERATURA:

- [1] Aprila poskusni popis prebivalstva, DELO, Ljubljana, 11. 1. 1988, Str. 2.
- [2] Berlot, D. Z. et al.: Izgradnja registra teritorijalnih enot SRS — zaključna faza, Inštitut GZ SRS, Ljubljana 1977.
- [3] Dopis RGU Izvršnomu svetu Skupščine SR Slovenije, št. 010-2/64-85, Ljubljana, 4. junij, 1987.
- [4] Dopis RGU Izvršnomu svetu Skupščine SR Slovenije, št. 45-51/5-87, Ljubljana, 30. oktobar 1987.
- [5] Geodetov informator, Republiška geodetska uprava, Ljubljana 1987, 27.
- [6] Lipej B.: ROTE in EHIŠ — evidenci, ki živi, Geodetski vestnik (31) 1987, št. 4, 348, 347.
- [7] Model delovnega programa za izvedbo ROTE in EHIŠ z obrazložitvijo, Republiška geodetska uprava, št. 45-27/9-78, Ljubljana, 15. december, 1978.
- [8] Nacrt Metodologije za uvođenje i vođenje jedinstvene evidencije i jedinstvenog registra prostornih jedinica — materijal za diskusiju, Savezni zavod za statistiku, Beograd, jul 1987.
- [9] Okrožnice ROTE, Republiška geodetska uprava, Ljubljana, 1978—1988.
- [10] Podobnikar M.: Geometrija prostorskih enot v slovenskem prostoru, Posvetovanje Kartografija v prostorskom planiranju, Ljubljana 1973.
- [11] Predlog amandmajev z obrazložitvijo na Predlog zakona o enotni evidenci protorskih enot, dopis Zavoda SR Slovenije za statistiko delegatom Zveznega zbora Skupščine SFRJ, št.: 052/66-2/88, Ljubljana, 11. januar, 1988.
- [12] Priročnik ROTE in EHIŠ (metodološko gradivo) — predlog, Republiška geodetska uprava, Ljubljana 1987, 1—19, 53—71.

- [13] Program aktivnosti na pripremama, sprovođenju i izvršavanju popisa stanovništva 1991. godine — predlog, Savezni zavod za statistiku, Beograd, novembar 1985.
- [14] ROTE in EHIŠ — 12. Geodetski dan, Bled, 12. in 13. oktobra 1979, (17 referatov), Geodetski vestnik (23) 1979, št. 4, 271—333.
- [15] Svetik, P., Mauri, B.: Evidenci teritorijalnih enot in hišnih številck — osnovi za register prostorskih enot, Posvetovanje Baze podatkov in njih metode uporabe za urejanje prostora, Maribor 1986, A3-2-3.
- [16] Statistični informator za občine, Register območij teritorijalnih enot (ROTE)-nastavitev in vodenje, Povzetki predavanj na bazenskih seminarjih septembra 1978, Zavod SR Slovenije za statistiko, Geodetska uprava SR Slovenije, Ljubljana 1978.
- [17] Statistički krugovi — stalna mreža statističkih teritorijalnih jedinica, Savezni zavod za statistiku, Metodološki materijali — 106, Beograd, jun 1959.
- [18] Uradni list SR Slovenije št. 10/83, 14. člen.

#### SAŽETAK

Evidencije Registar područja teritorijalnih jedinica (RPTJ) i Evidencija kućnih brojeva (EKB) uvedene su u SR Sloveniji osamdesetih godina, uz suradnju geodetske službe i Zavoda za statistiku SR Slovenije. Prema dogovorenim kriterijima u RPTJ-u se vode slijedeće teritorijalne jedinice: popisni krug, statistički krug, područje naselja, katastarska općina, mjesna zajednica i upravna općina te dopunske teritorijalne jedinice. U EKB-u vode se podaci o kućnim brojevima i ulicama te podaci o pripadnosti zgrada s kućnim brojevima teritorijalnim jedinicama.

Na osnovu kartografskih prikaza RPTJ-a i EKB-a podaci se obrađuju kompjutorom; također se provodi digitalizacija međa teritorijalnih jedinica i centroida zgrada s kućnim brojevima.

Evidencije su osnova za Registar prostornih jedinica i predstavljaju otvoren sistem, unutar kojega će se prostorne jedinice povezivati preko lokacija odabranih točaka.

Savezni zakon o jedinstvenoj evidenciji prostornih jedinica propisuje jedinstveno uređenu evidenciju i jedinstven automatiziran registar za cjelovito područje SFRJ. Zakon je donijet u ožujku 1988, a jedino su u Sloveniji uvedene evidencije RPTJ i EKB. Radi toga nastojimo da se u praksi već provjerena rješenja u najvećoj mjeri prenesu u širi jugoslavenski prostor. Popis stanovništva, stanova i kućanstava 1991. također je akcija, u kojoj će se obilato koristiti podaci jedinstvene evidencije i jedinstvenog registra u svrhu priprema i provođenja popisa.

Uvjereni smo da će RPTJ i EKB u Sloveniji odigrati značajnu ulogu u procesima, vezanim na društveni sistem informiranja, procesima povezanim s teritorijalizacijom podataka i informacija, kao i u procesima projektiranja, planiranja i odlučivanja. Ove su evidencije svoju ulogu već više puta potvrdile, a to bismo željeli i u okviru cjelovitog jugoslavenskog prostora.

## ABSTRACT

In the 1980. the Territorial Units Area Register (RPTJ) and the House Number Evidence (EKB) have been founded in SR Slovenia by the cooperation of the Geodetic Service and the Statistical Office of Slovenia.

On the basis of the cartographic RPTJ and EKB representation the data corded in the RPTJ census and statistical area, settlement range, local community, administrative commune, cadastral district and supplementary units.

The EKB records data about house numbers and streets. It also records to which territorial unit a building with a house number belongs.

On the basis of the cartographic RPTJ and EKB representation the data are computer processed and the digitalisation of territorial units boundaries and centroids of buildings with a house number is performed.

Both records form a basis for a spatial units register, an open system, where spatial units will be connected through a location of chosen points.

The federal law of the uniform spatial units record prescribes uniform record keeping and uniform automated registering for the whole Yougoslavie. The law has passed in March of 1988. So far, Slovenia is the onlö republic, where RPTJ and EKB are already set and in function. Therefore it is our aim that other republics might adopt at the most extent practice confirmed solutions of RPTJ and EKB in their setting and usage.

In Slovenia they are sure to play an important role in processes connected with the social information system and the territorialisation of data and information, as well as in processes of planning and decision making. The RPTJ and EKB have justified their role on several occasions and we wish Yugoslavia would give the chance to prove themselves too.

Priljeno: 1988-02-08